خبر

گلاب آدینه با «پرده‌خانه» به صحنه می‌آید

نمایش «پرده‌خانه» نوشته بهرام بیضایی از ۱۵ آبان‌ماه به کارگردانی گلاب آدینه و تهیه‌کنندگی سعیده اسماعیل‌نیا، در سالن شماره یک این پردیس اجرا خواهد شد.

آدینه طی یادداشتی بیان کرده است: «تا توان دارم هرگز سالن تئاتر را رها نخواهم کرد. از سال‌های دورتا به امروز، تعطیلی تئاتر و موسیقی خواسته قلبی دشمنان هنر بوده است؛ فرصت این شادی از سوی من، برای ایشان محقق نخواهد شد.»

از سایر عوامل این نمایش می‌توان به شبیر پرستار مجری طرح شکوفه آزادگان برنامه‌ریز و دستیار کارگردان، مهدی صفافلاح آهنگساز، مقدی شامیریان طراح لباس، علی پوراحمدیان و نوید معمار طراحان صحنه، رضا خضرایی طراح نور، انسیه فرض‌الهی چهره‌پرداز و ایمان یاری طراح گرافیک اشاره کرد. این سومین تجربه کارگردانی گلاب آدینه روی نمایشنامه‌های بهرام بیضایی بعد از «سلطان مار» و «مرگ یزدگرد» است. آدینه سال قبل نمایش موزیکال «بانوی محبوب من» را در سالن اصلی تئاترشهر به صحنه برد. پرده‌خانه داستان زنان بازی‌خانه حرم سلطانی پریشان‌احوال است که با آمدن نوعروس کم‌سال، تصمیم به قتل شاه می‌گیرند. فهرست بازیگران پرده‌خانه به‌زودی اعلام خواهد شد. پیش‌فروش بلیت‌های جدیدترین نمایش گلاب آدینه از اواخر این هفته آغاز خواهد شد./ جام جم

گفت‌وگو با علی خودسیانی، نویسنده و کارگردان «من یک زنم»

نمایشی برای اجرا در همه جای دنیا

رضا آشفته
گروه فرهنگ و هنر

علی خودسیانی را از ۲۸ - ۲۷ سال پیش و از زمانی که دانشجوی تئاتر در دانشکده سینما و تئاتر دانشگاه هنر بود می‌شناسم. پس از شهرتش در جشنواره تئاتر دانشگاهی، راهش به تلویزیون باز شد و فیلمنامه‌های زیادی برای تلویزیون نوشت که بسیاری از آنها در یاد مخاطب مانده‌اند اما خودش همه این فیلمنامه‌ها و فعالیت‌های غیرتئاتری را تلاش برای معاش می‌داند و راهی برای کسب نان. در این سال‌ها نوشتن فیلمنامه او را از صحنه دور نگاه داشته و کمتر توانسته به این عشق و علاقه همیشگی بپردازد اما حالا چند سالی است که در زمینه آموزش تئاتر فعالیت می‌کند و همین خود دلیلی برای حضور دوباره‌اش در مقام کارگردان و نویسنده است و گفت‌وگوی ما هم درباره نمایش «من یک زنم» است که با بازی الهه خوش‌قامت در تالار شهرزاد ساعت ۱۹ دارد اجرا می‌شود.

چطور شد در بازگشت دوباره با نمایش «ماشین‌نشین‌ها» شروع کردید؟

آن را از قبل تمرین کرده بودیم و دیدیم می‌شود یک نمایش دونفره را به صحنه آورد، پس اجرایش کردیم و البته چون خیلی‌ها کارش کرده بودند غیر از خودم؛ یعنی خودم این متن را هیچ‌وقت کارگردانی نکرده بودم.

یکی از آرزوهایت شده بود؟

نه، آرزویم نشده بود. چون اصغر (فرهادی) آن‌قدر خوب کار کرده بود که دیگر برایم چالشی نبود و بیشتر از ربع قرنی از اجرایش گذشته بود، گفتم بیشتر برایم تجدیدخاطره شود.

خیلی دنبال این نبودیم که هم کار متفاوتی شود و هم کار بهتری بشود که قطعا کار بهتری هم نمی‌شد چون آن اجرا استثنایی و خوب بود. سعی کردیم خاطره‌ای را زنده کنیم، برای کسانی که فقط اسمش را شنیده بودند و خودش را ندیده بودند.

تاکید می‌کنم که این زن نماینده تمام زنان خاورمیانه است، نه یک دختر افغانستانی. دختر می‌تواند هم افغانستانی، هم ایرانی، هم لبنانی، هم عراقی و هم عربستانی باشد. چون همه در شرایط مساوی داریم زندگی می‌کنیم

نمایشنامه من یک زنم، می‌شود دومین متن شما؟

نه، چند نمایشنامه دیگر هم نوشته و با بچه‌های آموزشگاه کار کرده‌ام؛ یکی‌اش نمایش «همسفران همیشه هپی» بود که با بچه‌ها ۵ - ۴ سال پیش در جشنواره تئاتر استان تهران شرکت کردیم.

چه داستانی دارد؟

یک مترو که خراب می‌شود. بعد بازجویی از مسافران اتفاق می‌افتد و انگار همه اینها خرابکارند اما رفته‌رفته درمی‌یابیم که اینها خرابکار نیستند بلکه برای این‌که چنین چیزی را تلقی کنند گفته‌اند که بمبگذاری شده و....

دیگر؟

سال بعدش یک نمایش دیگر کار کردم، اسمش «انقلاب گرسنگان» بود و درباره زنانی بود که به‌ناچار باید یک شب تا صبح را در توالت عمومی سپری کنند. دختران فراری و زنان طلاق که از بی‌جایی به اینجا پناه آورده‌اند و... سومی هم یک متن بود به نام «پیش از یک نمایش» که با آن هم رضا بهبودی گل کرد. آن را سال ۷۱ نوشته بودم و سال ۷۳ در جشنواره تئاتر دانشجویی رتبه اول بازیگری را گرفت همان سالی که ماشین‌نشین‌ها جایزه اول متن، کارگردانی و بازیگری زن را گرفت.

کارگردان پیش از یک نمایش چه کسی بود؟

رضا بهبودی در آن بازی کرد و کار گروهی بود چون ۳ - ۲ شبه تمرین کرده و به جشنواره رسانده بودیم. بعد از یک نمایش خیلی بعدها اجرا شد چون یک مونولوگی برای پسرها بود و حالا این بار خواسته‌ام با نوشتن یک مونولوگ برای دختران، یک چالش هم برای اینها ایجاد کنم.

یک نمایش دانشجویی و بدون آکسسوار و کاملا بی‌چیز است. مناسب برای یک پایان‌نامه که یک بازیگر بگوید من این‌قدر واردم. این‌قدر بلدم لهجه کار کنم و این‌قدر بلدم در صحنه فعال باشم. صرفا برای هنر بازیگری است.

این متن را حتما چند بازیگر اتود کرده‌اند که خانم الهه خوش‌قامت انتخاب شده‌اند؟

نه. از اول او را برای چنین نقشی انتخاب کرده بودم. قبل از این‌که بنویسم، براساس توانایی‌های این بازیگر متن را نوشته‌ام.

او شاگرد خودم است که ماشین‌نشین‌ها را هم بازی کرد. چون با بازیگر مردش نمایش پیش از یک نمایش را کار کرده بودم، او هم گفت برای من یک مونولوگ نمی‌نویسی و این را نوشتم.

چرا این سه‌گانه را نوشتی، این‌که از پیشاتاریخ و اسطوره شروع می‌کنی و بعد به تاریخ و درنهایت به دوره معاصر می‌رسی؟

اصراری نداشتم که هر سه تای‌شان باشند. در واقع سه گزینه داشتیم که یک مونولوگ اسطوره‌ای، یک مونولوگ تاریخی و یک مونولوگ مدرن کار کنیم. بعد گفتیم چه اشکالی دارد وقتی یک بازیگر می‌تواند در هر سه حالت خود را محک بزند، از همین‌ها استفاده کنیم. به‌جای شنیدن زندگی یک زن دیدیم جذاب‌تر است که زندگی سه زن روایت شود و نخ تسبیح در این سه روایت زن‌بودن آنهاست.

از مادرانگی تهمینه شروع می‌شود تا خواهرانگی ملک‌نساء خواهر ناصرالدین‌شاه و تا دخترانگی این دختر افغانی. بازهم تاکید می‌کنم که این زن نماینده تمام زنان خاورمیانه است، نه یک دختر افغانستانی. دختر می‌تواند هم افغانستانی، هم ایرانی، هم لبنانی، هم عراقی و هم عربستانی باشد. چون همه در شرایط مساوی داریم زندگی می‌کنیم.

آیا می‌توان گفت نمایش «من یک زنم» یک اثر فمینیستی است و قصد دفاع از حقوق زنان را دارد؟

بستگی به این دارد که فمینیسم را چطور تعریف کنید. اگر تعریف شما از فمینیسم این است که مردان حق زنان را خورده‌اند، باید بگویم این نمایش فمینیستی نیست. در این نمایش به دردهای زنان پرداخته‌ایم اما این به معنا نیست که مردان را زیر سوال برده‌ایم چون معتقد نیستم که ظلمی که بر زنان می‌رود نتیجه ستمگری مردان است.

چرا نمایش بی‌چیز؟

من عاشق این طور کارها هستم چون معتقدم و به بچه‌ها هم می‌گویم تئاتر یعنی این‌که سوار ماشین‌تان بشوید و بتوانید در هر جایی از دنیا اجرایش کنید نه این‌که یک کامیون وسایل داشته باشید که نتوانید به‌راحتی با خودتان ببرید. الان هم که «حسن‌کچل» را تمرین می‌کنم با لنگ و پارچه‌هایی است که در دست بچه‌هاست. همه چیز با همان‌ها ساخته و تمام می‌شود.

حالا اگر این اجرا تک نفره باشد کار برای بازیگر سخت‌تر نمی‌شود؟

سخت‌تر است اما به نظرم بازیگر بیشتر دوست دارد.

که خودش را نشان بدهد؟

بله، جذابیت تئاتر همین است و این‌که در این چالش بازیگر بتواند خود را اثبات کند. اگر قرار باشد همه چیز شسته رفته و حی و حاضر باشد که دیگر تئاتر جذابیتی ندارد.

اصولا بازیگرها دوست دارند خودشان را محک بزنند.

لهجه‌ها برایم چالش بود اما دیدم بازیگر هم از آن استقبال می‌کند. بنابراین برای خودم سخت نبود و اتفاقا جذاب هم بود از این‌که می‌دیدم وقتی دارم یک متن به فارسی می‌نویسم اما بعدش می‌خواهم لهجه افغانی بشود باید چه تغییراتی در متن بدهم

حالا که بازیگر شما با یک زبان آرکائیک شروع می‌کند و بعد به لهجه ترکی و سرآخر افغانستانی روایت می‌کند. سختی او چگونه بوده و چگونه بر آن غلبه کرده است؟

اول این‌که آدم‌هایش را پیدا کردیم. یکی از شاگردان ترک‌زبانم که به‌صورت آنلاین فیلمنامه نویسی می‌آموخت، خانم قزوینی که اهل تبریز است، برایش متن را فرستادم و از او خواستم با لهجه تبریزی متن را بخواند و او هم خواند و برای‌مان فرستاد و کلمه به کلمه با همین خوانش تمرینش کردیم. حتی سر آکسان‌گذاری هم خواستیم این اتفاق بیفتد.

برای افغانی هم، نرگس هزاره، او هم یکی از بازیگران خوب افغانستانی است و ساکن ایران که از وی خواهش کردیم سر تمرین بیاید. او هم چند جلسه با بازیگر ما کار کرد و صدایش را ضبط کردیم و آن را هم کلمه به کلمه و آکسان به آکسان رفته‌ایم جلو. به مرور ایراد لهجه‌ها گرفته شد تا به اینجا رسید.

چند مرحله کار سخت بوده است.

بله، چون دیدم این چالش هست و بازیگر هم از آن استقبال می‌کند. بنابراین برای خودم سخت نبود و اتفاقا جذاب هم بود از این‌که می‌دیدم وقتی دارم یک متن به فارسی می‌نویسم اما بعدش می‌خواهم لهجه افغانی بشود باید چه تغییراتی در متن بدهم. مثلا من نوشته بودم پدربزرگ اما بازیگر افغانی گفت بگویید پدر کلان یا کلان پدر.

حتی با همین لهجه می‌توانی متن را بازنویسی کنی؟

بله. حتما همین اتفاق باید بیفتد.

این‌که خلاصه صحنه تو یک دایره سفید محصور در چهار گوش سیاه است، چه فلسفه‌ای دارد؟

آن چهار گوش سیاه باید می‌بود و مهم همین دایره سفید است. همین چرخ‌گردون و همین دنیاست. همین کره و همین زندگی است. همه اینها در یک دایره و کره دارد اتفاق می‌افتد. دایره هم سفید است برای این‌که سه تا نور قرمز برای بخش اسطوره، آبی برای خواهر ناصرالدین شاه و سبز برای دختر افغانی امکان دیده شدن داشته باشد. ما حتی در ابتدا همین صحنه سفید را هم نداشتیم. بعد از بازبینی گفتند خیلی صحنه خالی است و کاری کن که نگاه‌ها متمرکز شود. تنها چیزی که به ذهنم رسید این بود که یک دایره سفید این وسط درست کنیم. در این دایره بازیگر باید حرکت کند و میزانسن‌های‌مان از دایره چهارگوش و مستطیل تبدیل به دایره‌ای و دوار شد.

به نظرم حرکات دوار با توجه به گذر و چرخه زمان و دنیا بهتر متجلی می‌شود.

بله. با همین حالت و محتوای متن سازگار است و مثل زندگی دایره‌وار می‌چرخد. یک سیکل است و انگار زن اسطوره‌ای می‌میرد و دوباره زاده می‌شود و بعد زن تاریخی است و باز می‌میرد و به عنوان زن خاورمیانه‌ای به دنیا می‌آید. آخرش هم می‌گوید من خودم را نمی‌کشم و باز هم به دنیا می‌آیم در لباس زنی با هیبت همه دردهایش. پیشنهادی که می‌دهد این است که زندگی‌مان را باید تغییر دهیم. این‌که هر بار بمیریم و به همان حالت زنانه برگردیم، یک راه چاره نیست. راه چاره تغییر نگرش است.

نکته

به استقبال حسن کچل

علی خودسیانی این روزها مشغول تمرین نمایش حسن کچل مرحوم علی حاتمی است. او درباره این نمایش می‌گوید: همان نمایش که مرحوم مرتضی احمدی معرفی‌اش را می‌گوید و همان متن فوق‌العاده است. به نظر من این نمایشنامه هنوز هم زنده است و همچنان مخاطب می‌تواند با آن ارتباط برقرار کند. مدتی است این نمایشنامه را دست گرفته‌ام و این روزها با گروهی از بازیگران تازه‌کار اما پرانرژی کار می‌کنم که برای اولین بار است به صحنه می‌آیند. حالا که ۵۰ سال از نوشتنش هم می‌گذرد دیگر کپی رایت نمی‌خواهد و نیازی هم به گرفتن مجوز هم نیست اما من فکر می‌کنم بشود کار خوبی از آن درآورد و به احترام علی حاتمی خوب کارش کنیم که در واقع مخاطبان از ما راضی باشند.

اختتامیه

معرفی برگزیدگان بخش تئاتر خیابانی جشنواره تئاتر مقاومت

مراسم اختتامیه بخش تئاتر خیابانی هجدهمین جشنواره تئاتر مقاومت، صبح دیروز در سالن منتظر قائم استانداری یزد برگزار شد.

سردار دریادار پاسدار علی فدوی جانشین فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، محمد نادری رئیس بنیاد فرهنگی روایت فتح، کاظم نظری مدیرکل مرکز هنرهای نمایشی و جمعی از هنرمندان عرصه تئاتر در این مراسم حضور داشتند.

سردار فدوی در بخشی از سخنانش گفت: هنر می‌تواند حرف خدا و پیامبرش را به گونه‌ای مقبول به بندگان خدا منتقل کند. اگر هنرمندی این کار را بکند، اولین خیرش برای خود آن هنرمند است. ما باید حرف خدا و پیامبر و معصومان را به مردم منتقل کنیم، نه حرف شیطان را. الان دعوای حق و باطل جاری است. همین آمریکا را ببینید که نماد شیطان است و قریب به اتفاق دنیا هم با آنها هستند، ما هم این سمت ماجرا هستیم. در این مراسم ضمن معرفی برگزیدگان، استاد هوشنگ هیهاوند و مرتضی کروغلی، دو پیشکسوت عرصه تئاتر نیز به پاس یک عمر فعالیت هنری تقدیر شدند.

در انتهای مراسم از برگزیدگان به این ترتیب تقدیر شد:

جایزه برگزیده بخش موسیقی به محمد نادری برای نمایش‌های «چمدان» از شاهین‌شهر و «عقیق» از لاهیجان تقدیم شد. بهاره زاهددوست طراح لباس نمایش «عاشقانه‌های یک زیرخاکی»، شراره وطن‌پرست برای طراحی لباس نمایش «سرزمین مادری» و سحر محسنی‌کیاسری و حمید ناطقی برای نمایش «پرسه در نیاز» از ساری مورد تقدیر قرار گرفتند. در بخش طراحی صحنه و فضا نیز مختار محمدی برای نمایش «غم‌دیدگان» و پدرام شیخ‌مظفری برای نمایش «اروندرود» از مریوان و کرمان تقدیر شدند. جایزه برگزیده بخش طراحی صحنه و فضا به سحر محسنی‌کیاسری برای نمایش‌های پرسه در نیاز از ساری تعلق گرفت.

هیام احمدی برای بازی در نمایش «چمدان» و مریم‌السادات هاشمی برای نمایش «قل‌آب» مورد تقدیر قرار گرفتند و جایزه رتبه سوم بازیگری زن به گروه بازیگران نمایش پرسه در نیاز خانم‌ها فاطمه ذوالفقاری‌کیاسری، مهدیس بابایی و مهدیس رجبی از ساری تعلق گرفت.

جایزه رتبه دوم بازیگری به دنیا فتحی برای نمایش سرزمین مادری تقدیم شد و دیپلم افتخار و تندیس جشنواره رتبه اول بازیگری زن اهدا شد به بهاره فیروزه‌چی برای نمایش «بی‌نشان» از مشهد. حسین نادری برای بازی در نمایش «عاشقانه‌های یک زیرخاکی» تقدیر شد. جایزه رتبه سوم بازیگری مرد اهدا شد به بهنام کاوه برای نمایش «اتیکت یک جوان تازه‌تفحص‌شده» از آبادان، جایزه رتبه دوم بازیگری مرد به مختار محمدی برای نمایش غم‌دیدگان از مریوان تعلق گرفت و دیپلم افتخار و تندیس جشنواره رتبه اول بازیگری مرد به علیرضا داننده‌فرد برای نمایش «بازمانده» از شیراز هدیه شد. دیپلم افتخار و تندیس جشنواره رتبه اول طرح و ایده اهدا شد به سمیه رضایی‌سمنگانی برای نمایش سرزمین مادری از شیراز.

در بخش کارگردانی از سحر محسنی‌کیاسری برای نمایش پرسه در نیاز از ساری و بهناز زحمتکش برای نمایش قل‌آب از یزد تقدیر شدند. جایزه رتبه سوم کارگردانی اهدا شد به پدرام شیخ‌مظفری برای نمایش اروندرود از کرمان، جایزه رتبه دوم کارگردانی به پدرام مختارمحمدی برای نمایش غم‌دیدگان از مریوان تقدیم شد و دیپلم افتخار و تندیس جشنواره (رتبه اول کارگردانی) به مریم دهقانی برای نمایش بازمانده از شیراز تعلق گرفت.

رویداد

نمایش «جهان‌بانو» در بوستان ولایت آغاز شد

فصل اول نمایش بزرگ میدانی «جهان‌بانو» به تهیه‌کنندگی علی اسماعیلی و کارگردانی حسن بزرا از امروز اول آبان در بوستان ولایت اجرای خود را آغاز می‌کند.

جهان‌بانو نمایشی است با محوریت بانوان که در خلاصه داستان آن آمده است: «جهان‌بانو، جهان بانوان است، بانوان آسمانی، از ازل تا حال. جهان‌بانو داستانی است نه تنها برای زنان، که درباره زنان برای شناخت ایشان.»

این نمایش میدانی در ادامه نمایش‌های «روشنای شب تار» و «تنهاتر از مسیح» است که به مدت ۲۵ شب، هر شب ساعت ۱۸ میزبان مخاطبان می‌شود. علاقه‌مندان می‌توانند برای تهیه و رزرو بلیت خود، به سامانه namaticket.ir مراجعه کنند. همچنین روزهای زوج این نمایش ویژه بانوان است. جهان‌بانو تازه‌ترین اثر سازمان هنری رسانه‌ای اوج است که به همت موسسه سیمای قفنوس روی صحنه خواهد رفت. مجری طرح این نمایش میدانی امیرحسین طهرانی است و طراحی نور آن را عباس رحمانی‌پور و طراح صحنه و دکور را مرتضی پورحیدر برعهده داشته است./ جام جم

صحنه

اجرای «دژاوو» ۲ شب دیگر تمدید شد

مهدی زعفرانی، کارگردان نمایش «دژاوو» که این روزها در پردیس تئاتر تهران روی صحنه است، درباره وضعیت اجرای این اثر و میزان استقبال مخاطبان در شرایط فعلی گفت: با توجه به شرایط فعلی و همچنین وضعیت تبلیغات آثار نمایشی در فضای مجازی، مخاطبان استقبال قابل‌قبولی از اجرای نمایش دژاوو داشته‌اند. به همین دلیل نمایش را که قرار بود ۳۰ مهر به کار خود پایان دهد، روزهای اول و دوم آبان نیز روی صحنه داریم. او اضافه کرد: با توجه به این‌که دژاوو یک اثر سوررئال است خوشبختانه مخاطبان، هدفی را که در ذهن ما بود درک کرده‌اند. برخی مخاطبان نقطه‌نظراتی درباره دکور نمایش داشتند اما اکثرا با کار ارتباط برقرار کردند.

زعفرانی درباره این‌که آیا برنامه‌ای برای اجرای این اثر نمایشی در مقطع زمانی دیگر مدنظر است یا نه، گفت: دی‌ماه سال‌جاری نمایش دژاوو را در سالن شهیدآوینی فرهنگسرای بهمن مجددا روی صحنه خواهیم برد و اجراهای بیشتری خواهیم داشت. / مهر

قاب

آغاز دوستان کمدی

نمایش «دوستان کمدی» بالاخره بعد از چند هفته تاخیر به صحنه آمده است. این نمایش به کارگردانی بابک توسلی براساس نمایشنامه‌ای از گابور راسوو هر شب ساعت ۲۰ و ۱۵ دقیقه در پردیس تئاتر شهرزاد روی صحنه است. بهنام تشکر، سیما تیرانداز، سینا رازانی و معصومه رحمانی بازیگران این نمایش هستند؛ نمایشی که به نقد سرمایه‌داری می‌پردازد.